

Reformforslag: Ingen supplerende dagpenge til personer på fast nedsat arbejdstid under en højkonjunktur

Omkring 30.000 personer arbejder i dag på fast nedsat tid og modtager samtidig supplerende dagpenge. Dvs. staten giver et tilskud til nedsat arbejdstid til 30.000 personer i en periode, hvor der er mange ledige fuldtidsjobs. De 30.000 personers samlede nedsatte arbejdstid svarer til knap 8.000 fuldtidsledige. CEPOS anbefaler en suspension af muligheden for modtagelse af supplerende dagpenge ved fast nedsat arbejdstid. Såfremt alle berørte personer finder et fuldtidsjob, vil det øge beskæftigelsen med, hvad der svarer til knap 8.000 fuldtidspersoner, og forbedre de offentlige finanser med godt 1,7 mia. kr. Hvis politikerne finder dette for vidtgående, kan det overvejes at justere reglerne, så de supplerende dagpenge halveres efter 15 uger med supplerende dagpenge.

Supplerende dagpenge udbetales i en uge, hvor der også er arbejdsindkomst. Det kan således være uger, hvor man bliver ledig eller får arbejde midt i ugen, eller uger hvor man bliver hjemsendt f.eks. pga. dårligt vejr eller materialeangel. Supplerende dagpenge er således

ganske normale dagpenge, der kan ses som et supplement til en ordinær ugentlig indkomst. Supplerende dagpenge kan herudover udbetales i uger, hvor man arbejder på nedsat tid. Dvs. hvis man arbejder mindre end 7,4 timer under normal ugentlig arbejdstid. Arbejder man over 29,6 timer i en uge, kan der således ikke udbetales supplerende dagpenge i den uge.

For at få supplerende dagpenge skal de øvrige regler for ret til dagpenge dog opfyldes. Man skal altså stå til rådighed for arbejdsmarkedet og f.eks. tage et formidlet arbejde.

33.000 på fast nedsat arbejdstid

I 2006 var der 124.947 personer, der modtog supplerende dagpenge i mere eller mindre omfang. Dette svarer til 11.738 fuldtidsledige. Ud af denne gruppe var der 32.577 personer, der modtog supplerende dagpenge i mere end 15 uger. Dette betegnes af arbejdsdirektoratet som værende på fast nedsat tid. Disse personers nedsatte arbejdstid svarer til 7.711 fuldtidsledige¹ (se figur 1).

Boks 1. Gennemgang af regler for supplerende dagpenge

Det er muligt at modtage supplerende dagpenge i 52 ud af 70 uger. Retten til supplerende dagpenge kan så optjenes igen ved at arbejde 26 uger inden for 12 måneder¹. Dog kan man nøjes med at modtage supplerende dagpenge i 51 uger og derefter unklade at modtage ydelsen i 19 uger (enten som beskæftiget, ledig eller selvforsørgende), hvorefter nye 52 ud af 70 uger starter². Disse regler gælder kun for personer, der er ansat i et arbejdsforhold med opsigelsesvarsel. Dette kan f.eks. være et overenskomstbestemt opsigelsesvarsel på 3 måneder. Har man et arbejde *uden* opsigelsesvarsel (som f.eks. vikaransat, så man kan fratræde jobbet fra dag til dag), er retten til supplerende dagpenge ikke begrænset til 52 uger^{3,4}, men derimod til 4 år, dvs. den maksimale dagpengeperiode, forudsat at man ikke har genoptjent retten til 4 nye år⁵. Retten til nye 4 år kan genoptjenes ved at arbejde, hvad der svarer til fuldtidsarbejde i 52 uger inden for 3 år. Her medtages også det arbejde, der udføres, mens der modtages supplerende dagpenge⁶. Der er således reelt mulighed for at være på supplerende dagpenge på ubestemt tid, så længe der arbejdes nok timer.

¹ Bekendtgørelse om supplerende dagpenge (BEK nr. 966 af 08/11/2001)

² [Ledernes A-kasse](#)

³ [Ledernes A-kasse](#)

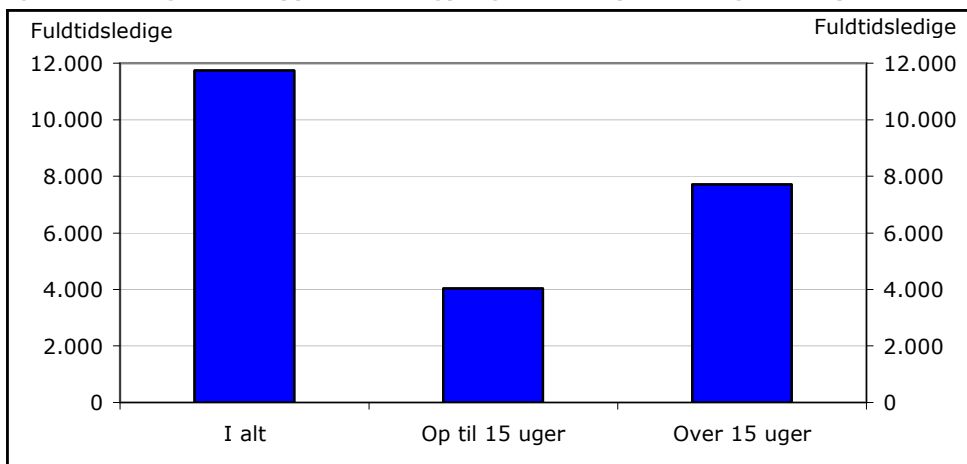
⁴ Der er ikke umiddelbart data for, hvor mange modtagere af supplerende dagpenge, der ikke er omfattet af et opsigelsesvarsel. Dog kan det nævnes, at i Kristelig A-kasse havde 1.202 personer i 2005 modtaget supplerende dagpenge i mere end 52 uger (Svar på § 20-spørgsmål: Om medlemmer af Kristelig Arbejdsløshedskasse, som har fået supplerende dagpenge i mere end 52 uger, 16/10-06 til Beskæftigelsesministeren).

⁵ Den maksimale dagpengeperiode gælder for alle dagpengemodtagere, også modtagere af supplerende dagpenge med opsigelsesvarsel. (kilde: Arbejdsdirektoratet)

⁶ Bekendtgørelse om beskæftigelseskrav og dagpengeperiode (BEK nr. 1616 af 13/12/2006) og Arbejdsdirektoratet

¹ Data leveret af Arbejdsdirektoratet.

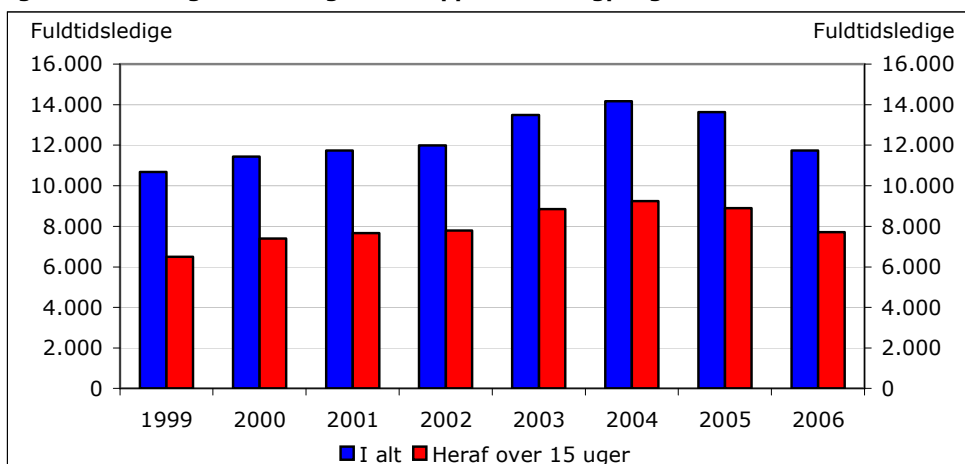
Figur 1. Modtagere af supplerende dagpenge, fordelt på antal uger med ydelsen, 2006

Kilde: Arbejdsdirektoratet

Som det fremgår af figur 2, steg antallet af modtagere af supplerende dagpenge målt som fuldtidsledige fra 1999 til 2004. I 2005 og 2006 er antallet faldet, og er nu på niveau med 2001. Antallet af modtagere af supplerende dagpenge har ikke fuldt ud fulgt udviklingen i ledigheden. Det er bl.a. udtryk for, at vejret er uafhængigt af konjunkturerne, men det kan også være tegn på, at det ikke udelukkende er manglende mulighed for fuldtidsarbejde, der holder alle deltidsansatte på nedsat tid. Det bemærkes bl.a., at antallet af personer på fast nedsat arbejdstid (over 15 uger i figur 2) i 2006 er på samme niveau som i 2001. Dette på trods af, at ledigheden i 2006 var 21.000 personer lavere end i 2001. Det fremgår endvidere af figur 3 på næste side, at arbejdskraftmanglen i 2006 er langt større end i 2001.

Figur 2. Udviklingen i modtagere af supplerende dagpenge

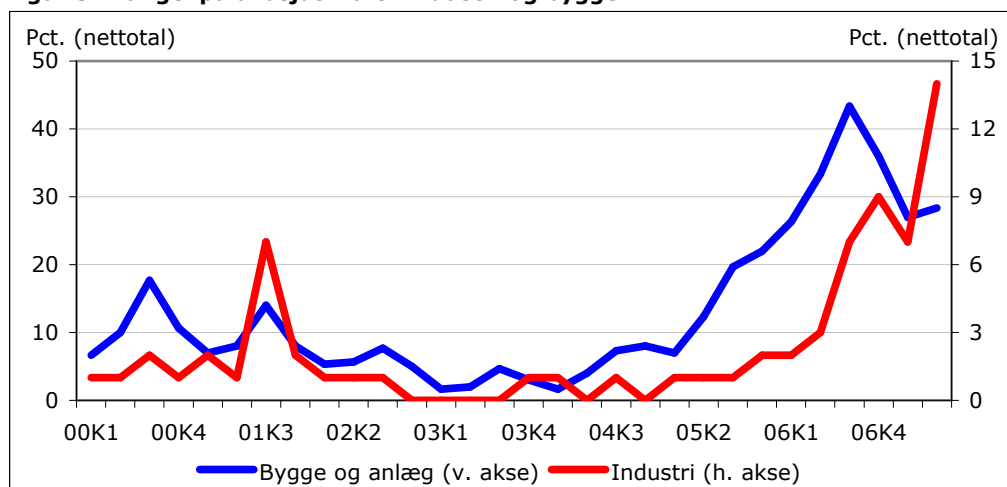
Kilde: Arbejdsdirektoratet

Statsstøtte til fast nedsat tid er særlig problematisk under højkonjunktur

Det er problematisk, at staten gennem supplerende dagpenge yder tilskud til, at omkring 30.000 personer kan arbejde på fast nedsat arbejdstid, når danske virksomheder oplever stor mangel på arbejdskraft, se figur 3². Uden denne ordning ville det være mindre attraktivt at arbejde på nedsat tid, og incitamentet til at tage et fuldtidsjob ville vokse.

² Se desuden bl.a. [Arbejdsmarkedspolitisk Agenda, DA](#)

Figur 3. Mangel på arbejdskraft i industri og byggeri

Kilde: Danmarks Statistiks konjunkturbarometer

Anm.: De viste brancher dækker ikke hele arbejdsmarkedet. Der er dog ingen grund til at tro, at udviklingen ser markant anderledes ud i andre brancher

Det bemærkes at 4 ud af 5 deltidsansatte ifølge Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelse ikke ønsker at arbejde mere. De supplerende dagpenge er en faktor, der bidrager til dette, da en del af de deltidsansatte modtager supplerende dagpenge. Herudover betyder de høje marginalsatser, at tilskyndelsen til højere arbejdstid er lav og endelig spiller personlige præferencer mv. en rolle.

Reform af reglerne for supplerende dagpenge

Det er u hensigtsmæssigt, at man under en højkonjunktur kan arbejde med fast nedsat tid og modtage supplerende dagpenge.

Cepos foreslår således følgende reform af reglerne for supplerende dagpenge, der kan bringe flere hænder på arbejdsmarkedet:

- Suspender³ muligheden for supplerende dagpenge i mere end 15 uger ud af 70 under en højkonjunktur^{4,5}. Dette vil reducere ledigheden med knap 8.000 personer. En person der går fra ledighed til beskæftigelse bidrager med en budgetforbedring på ca. 225.000 kr. Hvis alle går fra deltidsbeskæftigelse til fuldtidsbeskæftigelse, vil det offentlige spare godt 1,7 mia. kr. Da der sandsynligvis vil være nogen, der vil beholde deltidsarbejdet uden at modtage supplerende dagpenge, vil provenuvirkningen være mindre. Hvis det antages, at en tredjedel vælger deltid, vil budgetforbedringen udgøre knap 1,5 mia.kr.

Hvis politikerne finder dette for vidtgående, kan nedenstående justeringer overvejes:

- Muligheden for at være på supplerende dagpenge på ubestemt tid, hvis man er ansat uden opsigelsesvarsel, afskaffes.
- Halvering af satsen for supplerende dagpenge, således at man kun modtager 50 pct. af det maksimale dagpengebeløb, efter de første 15 uger med supplerende dagpenge inden for 70 uger.

³ Arbejdskraftundersøgelsen 1. kvartal 2007, Nyt fra Danmarks Statistik

⁴ Dette gælder både for personer i job *med* opsigelsesvarsel og personer i job *uden* opsigelsesvarsel

⁵ Der kan være argumenter for at have supplerende dagpenge for personer, der arbejder på nedsat tid, under en lavkonjunktur. Såfremt denne mulighed ikke er der under en lavkonjunktur, vil der være mangel på incitamenter til at tage et deltidsarbejde, da indkomsten ved beskæftigelse i så fald vil være betydeligt under indkomsten ved fulde dagpenge.

- Øget brug af aktivering af de deltidsledige. Der skal være mulighed for at aktivere personer, der har mere end 20 timers arbejde om ugen, hvilket der ikke er i dag⁶.

Ved at aktivere deltidsledige styrkes tilskyndelsen til at finde fuldtidsbeskæftigelse. Erfaringerne viser nemlig, at lediges sandsynlighed for at finde beskæftigelse øges, når tidspunktet for aktivering nærmer sig⁷. En begrænsning af perioden, hvor det er muligt at modtage supplerende dagpenge, vil også tilskynde til at finde fuldtidsarbejde. Det samme gælder for en lavere sats. Alle disse forslag vil således bidrage til at mindske presset på arbejdsmarkedet.

Boks 2. Reglerne for supplerende dagpenge

- Hvis man er ansat i et job med opsigelsesvarsel, skal arbejdsgiveren underskrive en frigørelsesattest for at give mulighed for supplerende dagpenge. I dette tilfælde er der mulighed for at modtage dagpenge i 52 uger ud af 70. Et opsigelsesvarsel kan f.eks. være et overenskomstbestemt opsigelsesvarsel på 3 måneder.
- Har man opbrugt perioden med ret til supplerende dagpenge, kan man genoptjene rettigheden ved at arbejde 26 uger inden for 12 måneder med mindst samme arbejdstid i hver uge som den gennemsnitlige ugentlige arbejdstid før ledigheden.
- Hvis man fravælger supplerende dagpenge efter 51 uger, kan man få nye 52 uger ud af 70, 19 uger efter. Dette gælder hvis man melder sig ledig, er beskæftiget eller selvforsørgende i de 19 uger, dog får man en karantæne på 3 uger uden dagpenge, hvis man selv er skyld i ledighed.
- Er man ansat uden opsigelsesvarsel er der ingen grænse for, hvor længe man kan modtage supplerende dagpenge.
- I begge tilfælde gælder det dog stadig, at man kun kan modtage dagpenge i 4 år inden for 6 år. En uge hvor man modtager supplerende dagpenge tæller som en uge ud af de 4 år, uanset hvor mange timer, man er ledig i den givne uge. Der kan dog optjenes ret til nye 4 år ved at arbejde, hvad der svarer til fuldtidsarbejde i 52 uger inden for 3 år. Her medtages også det arbejde, der udføres, mens der modtages supplerende dagpenge. Der er således reelt mulighed for at være på supplerende dagpenge på ubestemt tid, så længe der arbejdes timer nok.
- Når man har modtaget supplerende dagpenge i 52 uger kan man sige sit job op uden at få karantæne.
- For at få supplerende dagpenge skal de øvrige regler for ret til dagpenge dog opfyldes. Man skal altså stå til rådighed for arbejdsmarkedet og f.eks. tage et formidlet arbejde.

Kilde: Arbejdsdirektoratet, www.lederne.dk, www.hk.dk

⁶ Bekendtgørelse om en aktiv beskæftigelsesindsats (BEK nr. 1099 af 18/11/2005)

⁷ Det Økonomiske Råd: Dansk Økonomi, forår 2007